

INSTITUTIONEN FÖR SVENSKA SPRÅKET

”Översatt till lättläst svenska”

En analys av *lättläst* samt hur den lättlästa texten fungerar för en mottagare med svenska som andraspråk

Anna Idh

Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet
Specialarbete
Språkkonsultprogrammet, SPK260, delkursen Specialarbete, 15 hp
Vårterminen 2017
Handledare: Andreas Nord och Sofia Tingsell

Sammanfattning

I den här uppsatsen analyserar jag texter som är skrivna för att vara lättlästa och motsvarande originaltext i syfte att jämföra vilket innehåll som förmedlas i de båda texttyperna. Jag analyserar även hur de lättlästa texterna fungerar för en andraspråkstalare av svenska eftersom det är en uttalad mottagargrupp av *lättläst*.

Materialet består av fem texter från Brottsoffermyndigheten, och innehåller samhällsinformation riktad till personer som har utsatts för brott. Målgruppen är alltså bred eftersom texterna kan behöva läsas av vem som helt. Metoden för undersökningen är dels en strukturell textanalys som genomförs genom att analysera propositioner och ordval, dels en analys av texternas lixvärde och CEFR-nivå.

Resultatet visar att innehållet inte är detsamma i de lättlästa texterna som i motsvarande originalversion. Texternas propositioner relaterar till olika innehåll och teman, vilket gör att mottagarna för de olika texterna får olika information och olika tolkningsmöjligheter. Även skillnader i ordval leder till att läsaren av den lättlästa texten får hantera ett mer svårgripbart innehåll.

Vad det gäller läsbarhet och CEFR-nivå är texterna jämförbara, de lättlästa texterna är alltså inte nämnvärt mer läsbara än originalen, vilket leder till slutsatsen att de lättlästa texterna i denna analys inte kan anses mer lämpliga för en andraspråkstalare än de motsvarande originaltexterna.

Resultatet är inte generaliserbart men kan kanske leda till att andraspråkstalare i större utsträckning inkluderas i målgruppen för myndighetstext i allmänhet likaväl som mottagare för lättläst.

Nyckelord: *svenska som andraspråk, klarspråk, lättläst, textanalys, propositioner, ordval, CEFR*

Innehåll

1	Inledning.....	1
2	Syfte och forskningsfrågor	2
3	Bakgrund	2
3.1	Relevanta begrepp	3
3.2	Andraspråksutbildning i Sverige.....	3
3.3	Lättläst.....	3
3.3.1	Vad är en lättläst text?	4
3.3.2	Målgrupper	4
3.3.3	Kritik.....	5
4	Teoretisk ram och tidigare forskning.....	5
4.1	Textanalys – den textuella, ideationella och interpersonella strukturen	5
4.2	Läsbarhet – lix och CEFR	6
4.3	Om lättläst text	6
5	Material och metod.....	7
5.1	Material	7
5.2	Metod	8
5.2.1	Propositioner – innehållet i ett påstående	8
5.2.2	Ordval – hur beskrivs företeelser, personer och saker?.....	9
5.2.3	CEFR och lix – läsbarhetstester.....	9
6	Resultat	10
6.1	Propositioner i texterna	10
6.1.1	Propositioner i text 1 och 2.....	10
6.1.2	Propositioner i text 3, 4 och 5.....	11
6.2	Ordval – jämförelse av beskrivningar i texterna	15
6.3	Texternas lixvärden	15
6.4	Texternas CEFR-nivå.....	16
6.5	Sammanfattande slutsatser	17
6.6	Resultatdiskussion	18
7	Utblick	19
8	Materialförteckning	20
9	Litteraturförteckning.....	21
	Bilaga 1. Sammanställning av skrivråd för klarspråk och lättläst	23
	Bilaga 2. CEFR, den globala skalan	25
	Bilaga 3. CEFR, Overall reading comprehension.....	26
	Bilaga 4. Texterna i sin helhet	27
	Bilaga 5. Teman och propositioner i texterna.....	33
	Bilaga 6. Ord och fraser i jämförelse.....	41
	Bilaga 7. Texternas CEFR-nivå	43

Tabeller

Tabell 1. Propositioner relaterat till texternas huvudtema i text 1 och 2	10
Tabell 2. Propositioner relaterat till huvudtema <i>skadeersättning</i> i text 3 och 4	12
Tabell 3. Propositioner relaterat till teman i text 3	12
Tabell 4. Makropropositioner relaterat till <i>skadestånd, försäkringsersättning</i> och <i>brottskadeersättning</i> i text 4 och 5	13
Tabell 5. Propositioner relaterade till tema <i>försäkringsersättning</i> i text 3 och 4	14
Tabell 6. Texternas lixvärden	15
Tabell 7. Ord med högre CEFR-nivå än texten som helhet.....	16

1 Inledning

När man skriver en text möts man av den svåra uppgiften att försöka skriva på ett sätt som fungerar för den tänkta mottagaren, och då gäller det ju att försöka identifiera just vem denna mottagare är. Men mottagaranpassning är komplext och det finns många aspekter att ha i åtanke. Det är till exempel skillnad på hur man formulerar sig till ett barn och en vuxen, om man har en nära relation eller om det är en yrkesmässig, vilka kunskaper mottagaren har sen innan eller vilken språklig nivå mottagaren har.

Som språkkonsult är en möjlig uppgift att hjälpa skribenter med just detta, att texten de producerar ska fungera väl för den tänkta målgruppen, men när man möter skribenter är det ofta just den här svårigheten som de lyfter. Vilken är egentligen målgruppen när läsaren kan vara vem som helst?

Om man får en sådan fråga är ett möjligt svar att skribenten ska *skriva enligt språklagen*, då avses främst att skriva enligt paragraf 11, det vill säga en text som är *vårdad, enkel och begriplig* (Språklagen 2009:600). Språkkonsulter ger detta råd just för att om man skriver på detta sätt bör man nå ut till så en så bred mottagargrupp som möjligt. En enkel och begriplig text uppskattas troligtvis av de flesta läsare.

Man möter dock ibland ett motstånd från skribenter som mynnar från en ovilja att skriva för lätt svenska. Det finns en oro att det svenska språket ska utarmas och att det ska bli torrt och tråkigt. I dessa fall kan man behöva förklara att det är en *lätt och begriplig text* de ska skriva och inte en *lättläst* text. *Lättläst* är ett sätt att skriva som riktar sig till de läsare som har som svårast att läsa av olika anledningar, de mottagare som alltså har svårt att läsa en vanlig text. Med den här förklaringen används alltså *lättläst* för att smalna av mottagargruppen något.

En mottagargrupp som kan använda sig av *lättläst*, och som då utesluts från råden för klarspråk, är andraspråksinlärare av svenska. Det vill säga de som är i en ganska tidig utvecklingsfas av sitt lärande och som inte ännu kan hantera mer komplexa texter. Andraspråkstalare utpekade till exempel av Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, som en möjlig mottagargrupp av *lättläst*. En inlärare av svenska måste ju naturligtvis öva på, och använda sig av, texter som passar för den utvecklingsnivå som personen befinner sig i. MTM beskriver *lättläst* som texter som kan användas av andraspråksinlärare i just detta syfte, antingen som en del av ett undervisningsmaterial eller för att lära sig mer hemma (Myndigheten för tillgängliga medier 2017b). *Lättläst* är alltså en sorts text som man kan bli introducerad för som ny i Sverige och som man således som följd av detta kan tänka sig att använda när man själv söker samhällsinformation.

Den här uppsatsen handlar främst om hur en *lättläst* text förmedlar sitt innehåll till sin mottagare, och om innehållet i den *lättlästa* texten är det samma som i originaltexten. När en text skrivs om blir det ju oundvikligen en skillnad mellan originalversionen och den omskrivna, är det då möjligt att denna skillnad mellan originalet och den *lättlästa* versionen utelämnar något av innehållsmässig vikt? Jag undrar alltså vad, om något, som inte förs över från originalet till den *lättlästa* versionen och vad detta kan innebära för mottagaren, främst med andraspråksinlärare i åtanke. Om inlärare av svenska läser den *lättlästa* versionen, får de då samma samhällsinformation?

Det finns många språkkonsulter som arbetar med just samhällsinformation i form av myndighetstext och analysen ämnar att på ett språkvetenskapligt sätt belysa vad som händer när texter skrivs om, en kunskap som möjligen kan leda till större insikt och bättre texter.

I denna uppsats introduceras nu *syftet* redan i kapitel 2 eftersom det tydliggör innehållet i följande kapitel, för att sedan ange *bakgrunden* till undersökningen i kapitel 3. *Teoretisk ram och tidigare forskning* återfinns i kapitel 4 och *material och metod* i

kapitel 5. *Resultatet* finns i kapitel 6 och i kapitel 7 en *utblick* med förslag om vidare undersökningar.

2 Syfte och forskningsfrågor

I sitt material från *Symposium 2000 – ett andraspråksperspektiv på lärande* vid Stockholms universitet skriver Mats Myrberg om vilka problem bristande läsförståelse kan leda till för andraspråkstalare:

Drygt 30 procent av invandrarna klarar endast att lösa uppgifter på nivå 1 i 'löpande text'-skalan. Nära var tredje invandrare är därmed utestängd från det mesta av den skriftliga information som samhället förväntar sig att man skall kunna ta del av som medborgare, förälder och arbetstagare. Detta avspeglar sig i sämre delaktighet i en rad aktiviteter i det svenska samhället. (Myrberg 2000:15)

Myrbergs uttalande baserar sig på en undersökning gjord av OECD (Organisation for Economic and Cultural Development) och Statistics Canada. Det som beskrivs som *nivå 1 i löpande text-skalan* innefattar basala språkkunskaper där läsaren ska kunna lokalisera ord eller uttryck i en kort text och återge dem ordagrant (Myrberg 2000:1).

I OECD:s *Survey of adult skills* som utfördes i Sverige mellan augusti 2011 och juni 2012 visar resultatet åter igen att invandrade språkinlärare har låga kunskaper vad det gäller läsförståelse, och dessutom att skillnaden mellan denna grupp läsare och läsare som har svenska som modersmål är större i Sverige än i något annat land i undersökningen (23 länder) (OECD 2017).

Bristande språkkunskaper kan alltså göra det svårt att ta sig in i det svenska samhället. Men frågan är om det enbart är själva kunskaperna utan kanske också texterna i sig som hindrar andraspråkstalare att ta del av information?

Det övergripande syftet med den här uppsatsen är att ta reda på hur lättlästa texter fungerar i syftet att förmedla information till mottagaren, med särskilt fokus på andraspråkstalare. Genom att belysa hur en lättläst text förändras i omskrivningen från ett originalmaterial ämnar jag identifiera vad det innebär för innehållet, det vill säga om texterna ger mottagarna olika information. Jag kommer alltså att belysa eventuella skillnader i texterna och lägger ingen värdering i om informationen i dem på annat sätt är korrekt eller relevant.

De forskningsfrågor jag ställer är:

- Är innehållet i den lättlästa texten detsamma som i originaltexten?
- Vad kan eventuella skillnader innebära för tolkningen av innehållet?
- Är innehållet anpassat till en inlärare av svenska?

3 Bakgrund

Den här uppsatsen grundar sig alltså på två perspektiv. Dels är det andraspråkstalets möjlighet till deltagande, det vill säga hur det är att försöka ta del av samhällsinformation som inlärare av svenska i Sverige, dels hur lättläst fungerar strukturellt och innehållsligt för detta syfte.

I detta kapitel redogörs för uppsatsens relevanta begrepp, kort om andraspråksutbildning i Sverige och vad lättläst är.

3.1 Relevanta begrepp

Med *lättläst* avser jag den text som är placerad under den specifika rubriken *lättläst* på en webbplats eller i annat sammanhang där texten är rubricerad eller på annat sätt definierad som att vara lättläst. Mer om hur man skriver en lättläst text finns i avsnitt 3.3. Med *originalversionen* av en text menar jag den motsvarande versionen på samma webbplats eller källa som inte är omarbetad i ett specifikt syfte, denna text kan vara av varierande svårighetsgrad. Eftersom jag inte har kunnat bekräfta att det är de lättlästa versionerna som är de omskrivna texterna i min analys skulle naturligtvis det motsatta kunna vara möjligt. I analysen kommer jag dock att arbeta under förutsättningen att det är att den lättlästa versionen som är en omskriven version utifrån ett originalmaterial. Skulle det motsatta visa sig vara det rätta ser jag dock inga problem med själva analysen, enbart med benämningen av vad som är originaltexten.

Termen *andraspråk* används om det språk en person tillägnar sig i en miljö där målspråket naturligt talas, efter att ett eller flera förstaspråk har etablerats eller börjat att etableras hos individen. Andraspråk är alltså benämningen på alla de efterföljande språken (det är sällan nödvändigt att tala om tredje- eller fjärdespråk såvida man inte diskuterar just inlärningsordningen). Det är också viktigt att belysa att benämningarna första och andraspråk inte syftar till individens behärskningsgrad av språken eller i vilken ordning talaren själv identifierar sig med dem (Abrahamsson 2009:13–14).

Med *andraspråksinlärare* och *andraspråksläsare* menar jag alltså en person som har lärt sig ett eller flera språk innan personen börjar lära sig svenska och nu lär sig svenska på en plats där svenska naturligt talas, i detta sammanhang avses Sverige.

3.2 Andraspråksutbildning i Sverige

År 2015 läste 138 000 elever *svenska för invandrare* (sfi). Rätten att läsa sfi-kurser regleras av skollagen och det är den som är folkbokförd i Sverige men som saknar grundläggande kunskaper i det svenska språket som har rätt att läsa sfi (skolverket 2017b). Kurserna är baserade på en gemensam europeisk referensram för språk – Common European Framework of References for Languages, CEFR– och anges i nivåer från A1 till C2, där A är användare på nybörjarnivå, B innefattar mer självständiga språkanvändare och C är avancerade språkanvändare.

CEFR används också som bedömningsverktyg för vad en inlärare klarar av (Skolverket 2017c). Det är en komplex modell skapad för att hantera olika aspekter av språkinläring och språkliga kompetenser. En förenklad uppställning av vad CEFR innebär per nivå finns i bilaga 2 (Skolverket 2009:24).

Mer om CEFR relaterat till läsförståelse finns i avsnitt 4.2 samt i bilaga 3.

3.3 Lättläst

Det offentliga har ett ansvar för att det finns lättläst samhällsinformation vilket bland annat är uttalat i *Statens betänkande av lättlästutredningen* (SOU 2013:58). *Lättläst* är således ett ansvar som flera myndigheter har delaktighet i, och ansvar för. Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, ansvarar till exempel för att producera lättläst litteratur (myndigheten för tillgängliga medier 2017a) och det finns ett uppföljningsansvar hos Myndigheten för delaktighet, MFD, vilka bland annat anger att myndighetstext ska finnas ”översatt till lättläst svenska” (myndigheten för delaktighet, 2017).

Som motivering till att lättlästa texter behövs används ofta argumentet att det finns väldigt många människor som har stora läsproblem och alltså inte klarar av att läsa en vanlig text och förstå innehållet. Det är en demokratisk rättighet att ta del av samhällsinformation (SOU 2013:58 s.15), och det är det offentligas ansvar att alla ska ges

tillgång till språk och ha en möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska (Språklagen 2009:600).

I avsnitt 3.3.1 beskrivs vad lättläst är, i avsnitt 3.3.2 vilka målgrupper lättläst text riktar sig till och i avsnitt 3.3.3 lite om den kritik som har riktats mot lättläst.

3.3.1 Vad är en lättläst text?

Det är inte helt lätt att skilja på vad som är en *enkel och begriplig text*, alltså en text som uppfyller språklagens klarspråkskriterier, och vad som är en *lättläst text*. Det finns många beröringspunkter. I ett försök att tydliggöra vad som kännetecknar skrivsätten har jag sammanställt de råd som vanligtvis ges i klarspråkssammanhang och de som ges för lättläst (bilaga 1). Jag har använd mig av två källor för klarspråk: informationen som finns på sidan *Att skriva klarspråk* på Institutet för språk och folkminnens webbplats (institutet för språk och folkminnen 2017) och boken *Klarspråk lönar sig* (Hedlund 2013) samt tre källor för lättläst: böckerna *Lättläst – så funkar det* (Sundin 2007) och *Vad är lättläst* (Lundberg & Reichenberg 2009), samt informationen som finns på MTM:s webbplats (myndigheten för tillgängliga medier 2017c). Syftet är att tydliggöra de likheter som de båda texttyperna har.

Jag kommer inte att gå in på någon detaljerad beskrivning av hur man åstadkommer en lättläst text eftersom mitt syfte inte är att analysera huruvida texterna är skrivna enligt någon form av standard för *lättläst*, utan vad som händer i texterna när de skrivs om. Jag anser därför att de mer generella råden räcker som bakgrund för syftet. Det bör också noteras att det inte alltid finns mer specifika riktlinjer för vad råden innebär i praktiken utan de är ofta föremål för egen tolkning.

En aspekt av just detaljerna i sättet att skriva lättläst som dock är värt att notera är *frasanpassat radfall*. Frasanpassat radfall innebär att man delar upp texten så att nya meningar och fraser hamnar på en ny rad. Detta gör att texten liknar poesi i sin form. Frasanpassat radfall passar för läsare som har svårt för att gruppera fraser och kan hjälpa till att dela upp informationen i texten i hanterbara bitar, dock är det många som istället upplever det försvårande (Sundin 2007:140). De lättlästa texterna i min analys är skrivna med frasanpassat radfall.

3.3.2 Målgrupper

Enligt *Statens betänkande av lättlästutredningen* (SOU 2013:58 s.16), är de primära målgrupperna för lättläst:

- Personer med utvecklingsstörning.
- Personer med andra funktionsnedsättningar som påverkar läsförmågan i hög grad.
- Personer med demenssjukdom.

Till detta anges sekundära målgrupper som är:

- Personer med enklare former av läs- och skrivsvårigheter.
- Personer som nyligen invandrat till Sverige och som inte kan svenska på grundläggande nivå.
- Personer som är mycket läsovana.

Det är den primära målgruppen som det offentliga har särskilt ansvar för, de sekundära målgruppernas behov anses i stort kunna tillgodoses av privata aktörer och staten har endast ansvar i de fall där behovet inte anse tillgodoses av dessa (SOU 2013:58 s.16).

MTM delar dock inte upp målgruppen i någon primär och sekundär målgrupp, utan framhäver snarare inlärare av svenska på sin webbplats genom påståenden som: ”Nyanlända och invandrare är en stor grupp som har glädje av just böcker och nyheter på lättläst svenska” (Myndigheten för tillgängliga medier 2017b).

3.3.3 Kritik

Det är värt att notera att *lättläst* är omstritt, många är överens om att det behövs, men inte hur formen för lättläst ska se ut. Den lättlästa texten bjuder inte på något motstånd till läsaren och utmanar inte till läsutveckling, vilket är problematiskt eftersom det kan leda till att man som läsare, eller lärare till en person med lässvårigheter, ger upp och enbart använder lättlästa texter (Sundin 2007:219). Här kan man gärna skilja på läs- och skrivkunnskap och läs- och skrivförmåga där förmågan är något som man fortsätter att utveckla efter att kunnskapen har tillägnats. Ju mer man läser desto bättre blir man på att läsa (SOU 2013:58 s.31).

Ytterligare kritik riktas mot producenter av lättläst text i att de skriver för en mycket heterogen grupp och att det förenklar problematiken med lässvårigheter något. Det går inte att säga att en text passar alla i en målgrupp där lässvårigheterna beror på så många olika saker. Faktorer som kan hindra en god läsförståelse varierar från till exempel otillräckligt ordförråd till svårigheter att aktivera egna erfarenheter och förförståelse, eller problem med textbindning eller helt enkelt motivationsproblematik. Här kommer ibland förslag om nivåindelning in i bilden, det vill säga att det behövs fler nivåer av lättläst (SOU2013:58 s.33).

4 Teoretisk ram och tidigare forskning

Det är svårt att mäta läsbarhet. Det finns många aspekter att ta hänsyn till. I avsnitt 4.2 beskrivs dock lite om den forskning som pågår om läsbarhet med fokus på andraspråkstalare och de verktyg som kan användas för att analysera texters läsbarhet. Det har inte heller forskats mycket på lättläst text, så även om det ibland finns forskning som ligger till grund för de olika råd som ges är helhetsbilden ett relativt utforskat område. Några av de få användarundersökningar som har gjorts avhandlas dock i avsnitt 4.3, men först i avsnitt 4.1 beskrivs den teoretiska ram som ligger till grund för textanalysen.

4.1 Textanalys – den textuella, ideationella och interpersonella strukturen

Lennart Hellspong och Per Ledin beskriver i boken *Vägar genom texten* hur en text inte avslöjar allt den har att säga på en gång (1997:12). En textanalys kan alltså ge en djupare bild av vad texten förmedlar till läsaren.

Analysen sker genom att bryta ned texten i olika delar, och undersöka dem för sig eller i relation till varandra. Det ger en modell som tillåter att man tittar på en text på många olika sätt beroende på vilket syfte man har med analysen.

Textens *textuella struktur* innebär att man analyserar textens form, det vill säga ord och hur dessa är ordnade, den *ideationella strukturen* handlar om innehållet i texten, vad den har att säga, och den *interpersonella strukturen* vilken social relation texten skapar med sina läsare. (Hellspong & Ledin 1997:44)

4.2 Läsbarhet – lix och CEFR

Ett av de mest etablerade verktygen för att göra en bedömning av en texts läsbarhet är lix – läsbarhetsindex (LIX 2017). Lix utvecklades av Carl-Hugo Björnsson på 1960-talet och är ett verktyg som räknar ut ett läsbarhetsvärde genom en formel baserad på medeltalet ord per mening och antal långa ord (ord över sex bokstäver). Läsbarhetsvärdet placeras sedan i en skala där syftet är att man snabbt ska få en uppfattning om textens läsbarhet (Teleman 2013:219).

Lix ger en indikation på hur texten kan uppfattas, men ger naturligtvis inte hela bilden. Ett ord över sex bokstäver behöver ju inte nödvändigtvis vara svårt, men om man skriver en text med många långa ord är det sannolikt att den är svårare än om det hade varit en text med övervägande korta ord. Testar man en text i lix visar tolkningen av resultatet att en lättläst text bör ligga på ett värde under 40 (LIX 2017).

Sfi-kurser är som tidigare nämnt baserat på CEFR. I den detaljerade skalan för läsförståelse, vilken finns i bilaga 3 (Council of Europe 2001:10), ser man vad detta innebär att en inlärare förväntas hantera vad det gäller läsning. Kort kan man säga att vid en A2-nivå börjar inlärare att kunna läsa enklare texter med familjärt innehåll och när man har nått C-nivå kan man läsa komplexa texter som introducerar nytt innehåll. Mycket av den läsutveckling som behövs för att läsa vardagliga samhälstexter sker alltså på en B-nivå.

Ett problem har dock varit hur man ska avgöra hur texter passar in i de olika CEFR-nivåerna. I ett försök att underlätta just problemet med läsbarhetsbedömning från ett CEFR-perspektiv utvecklas i ett pågående projekt vid Göteborgs universitet ett textutvärderingsverktyg som kan analysera läsbarheten i en text i relation till andraspråksinlärare och CEFR-skalan. Verktyget är ett korpusbaserat verktyg, det vill säga baserat på textsamlingar, och är en del av korpusplattformen *Lärka* (Lärka 2017).

Läsbarhetsbedömningen i *Lärka* baseras på komplexiteten i texter från läromaterial från olika CEFR-nivåer samt på uppsatser betygsatta enligt CEFR-nivåerna. Systemet är programmerat att analysera fler än 60 lexikala, morfologiska och syntaktiska aspekter av språket för att sedan beräkna vilken CEFR-nivå texten kan bedömas vara (Pilán, Vajjala & Volodina 2015:2). De korpusar som finns i systemet, SVALex (korpusar för läromaterial, det vill säga vokabulär som inlärare kan tänkas läsa) och SweLLex (korpusar av uppsatser skrivna av inlärare, det vill säga det vokabulär som inlärarna kan producera på de olika nivåerna) finns tillgängliga via internet (SVALex and SweLLex 2017).

4.3 Om lättläst text

Linnea Hanell (2009) undersöker om andraspråkstalare väljer att läsa den lättlästa versionen av en text eller om de föredrar originalversionen, och om det möjligen kan finnas andra sätt att förenkla texter än *lättläst* som kanske är mer lämpliga för en andraspråksläsare (Hanell 2009: 8). Av Hanells informanter känner 43 % till lättläst och påstår sig använda det alternativet åtminstone ibland, men hennes undersökning visar sedan att det bara är 14 % som använder sig av en lättläst text när möjligheten ges (2009:22).

Resultatet av undersökningen visar också att de lättlästa texterna endast fungerar på en yttlig nivå för användarna, inte på en detaljnivå. Detta yttrar sig till exempel när läsarna söker information om föräldrapenning och endast kan berätta om vad föräldrapenning är, men inte om föräldrapenningens specifika villkor (2009:45).

Hanell genomför även en intervjustudie med syfte att få reda på informanternas attityder till svårighetsgraderna på ett antal webbplatser. En intressant aspekt som framkommer är att en lättläst text kan få en läsare att känna sig oinspirerad av språket

(2009:61) och att en bra text för en inlärare har ”korta meningar, enkel grammatik och nya ord” och även gärna en ordlista (2009:58). Hanells deltagare uppskattar inte heller att meningarna bara har rak ordföljd, de vill ha lite större grammatiska utmaningar och uttalar en önskan om att det ska finnas fler nivåer av lättläst svenska.

Deltagarna har också en attityd till *lättläst* som en oriktig svenska vilket möjligen är anledningen till att de strävar efter att komma ifrån att läsa lättläst text (Hanell 2009:62).

Andra undersökningar som har gjorts om *lättläst* har riktat in sig på andra målgrupper. Ett exempel är Lena Ohlsson Kihl (2005) som undersöker hur lättlästa texter fungerar för vuxna personer med begåvningsnedsättning,

Olsson Kihl finner att det som hennes informanter har svårast med är ordval, abstrakta förklaringar och innehållsliga otydligheter i texten, samt att texterna kräver förkunskaper som läsarna inte har (2005:55). Det är också tydligt att det är olika från person till person, och från det resonerar Olsson Kihl att det kan vara fördelaktigt att utveckla *lättläst* ytterligare. Som förslag har hon att antingen nivåindela lättlästa texter till fler olika svårighetsnivåer, alternativt att ha en kortare inledande text, med en möjlighet att läsa en fördjupande text om man vill veta mer (2005:56).

Ytterligare en studie om lättlästa texter genomförs av Anna Bredhe (2015) där hon granskar hur tio elever från grundsärskolan samtalar om texter från tidningen *8 sidor*, en tidning utgiven av MTM som skrivs på lättläst svenska. Hon intervjuar också de journalister som har skrivit texterna för att få en inblick i hur de tänker angående lättläst text och mottagaranpassning.

Ett resultat som Bredhe visar är att den text där skribenten beskriver att de har ett större fokus på mottagaranpassning, och har gjort flest medvetna val angående innehåll och språk, också är den text som eleverna förstår bäst (2015:23). Det är innehåll snarare än form (meningslängd och radlängd) som eleverna fokuserar på i sin läsning (2015:21) vilket tyder på att formen för lättläst helt enkelt fungerar i detta fall.

Ytterligare ett intressant resultat är att det bland vissa läsare finns en önskan om mer detaljer i texten. De vill alltså inte ha mindre och kortare text, utan mer, och intresset för texten minskar på grund av bristen på detaljer i den (Bredhe 2015:20).

5 Material och metod

Nedan beskrivs de texter jag har valt som material, och de metoder jag använder i analysen. Metoden är tvådelad i att den består av en textanalys med fokus på den *ideationella* och *textuella* strukturen, och sedan analyseras texterna ur ett läsbarhetsperspektiv genom att testa dem i *lix* och *Lärka*. Textanalysen finns i avsnitt 6.1 och läsbarhetsanalysen i avsnitt 6.3 och 6.4.

5.1 Material

Det material jag har valt att analysera är texter från Brottsoffermyndigheten, en myndighet vars övergripande mål är att främja brottsoffers rättigheter, samt uppmärksamma deras behov och intressen (Brottsoffermyndigheten 2017). Anledningen att jag har valt just detta material är dels för att det fanns lättlästa texter tillgängliga, dels för att webbplatsen kan antas ha en heterogen målgrupp. Vem som helst kan ju bli utsatt för ett brott oberoende av kön, ursprung eller sociala förutsättningar och kan således behöva söka de råd som myndigheten ger.

Materialet består av information som finns under fliken *Utsatt för brott* som återfinns på webbplatsens förstasida samt materialet som finns under länken *Lättläst* som återfinns i en menyrad på toppen av sidan. Anledningen till att jag har valt just dessa delar av

webbplatsen är för att de innehåller liknande information. Om man klickar på länken för lättläst kan man läsa: ”Här finns information på lätt svenska för dig som utsatts för brott”, vilket då alltså kan tolkas höra ihop med informationen som finns under fliken *Utsatt för brott*.

För att göra en djupare analys har jag valt ut fem texter som har en direkt motsvarighet innehållsmässigt. De texter jag har valt är följande:

- 1) Ska jag uppsöka vård? (originalversion)
- 2) Besök sjukhus (lättläst)
- 3) Kan jag få ekonomisk ersättning? (originalversion)
- 4) Du kan få pengar om du har blivit utsatt för brott (lättläst)
- 5) Brottskadeersättning från Brottsoffermyndigheten (lättläst)

För att hitta texterna *Ska jag uppsöka vård?* och *Kan jag få ersättning?* måste läsaren i skrivandets stund navigera via fliken *Utsatt för brott*. Om man håller muspekaren över fliken får man upp en lista med klickbara länkar där det femte alternativet i listan är *Ska jag uppsöka vård?* och det sjunde är *Kan jag få ersättning?* Alternativt kan man klicka på fliken för att få upp listan i en vänstermeny. Sidan *Ska jag uppsöka vård?* är senast uppdaterad 15 oktober 2015 och *Kan jag få ersättning?* 20 augusti 2015.

Längst upp på webbplatsen finns länken till de lättlästa sidorna, identifierbara genom en ikon av två överlappande L och ordet Lättläst. Klickar man på länken får man upp en centrerad lista med klickbara länkar där *Besök sjukhus* är placerat som nummer tre och *Du kan få pengar om du har blivit utsatt för brott* är nummer sex. Dessa sidor är senast uppdaterade 6 augusti 2012. *Brottskadeersättning från Brottsoffermyndigheten* är nummer sju i listan och denna sida uppdaterades 30 oktober 2012.

Värt att notera här är att anledningen till att det finns 3 texter för lättläst är för att informationen i originaltexten *Kan jag få ekonomisk ersättning?* är uppdelat i två lättlästa sidor och motsvarar alltså informationen som finns i text 4 och 5.

Texterna finns i sin helhet i bilaga 4.

5.2 Metod

Eftersom syftet med det här arbetet är att synliggöra eventuella innehållsliga skillnader mellan originalversionen och dess lättlästa motsvarighet kommer metoden att bestå av en strukturell textanalys. Hellspong (2012:61) beskriver den strukturella analysens syfte som en metod som ger en mångsidig beskrivning av en texts språkliga, innehållsliga och sociala struktur mot bakgrund av dess kontext, vilket fungerar väl med mitt syfte att avgöra om den samhällsinformation som ges i originaltexten och den lättlästa är densamma.

Analysen fokuserar på den *ideationella* strukturen och den *textuella* strukturen i texterna. Den ideationella analysen genomförs genom att titta på texternas *propositioner*, hur detta sker beskrivs i avsnitt 5.2.1. Den textuella strukturen analyseras genom att jämföra de *ordval* som görs i respektive text, mer om detta finns i avsnitt 5.2.2.

För att analysera texternas läsbarhet ur en andraspråkstalaras perspektiv gör jag även en läsbarhetsbedömning med hjälp av *lix* och *Lärka*, denna metod beskrivs utförligare i avsnitt 5.2.3.

5.2.1 Propositioner – innehållet i ett påstående

En text innehåller alltid ett flertal tankar som styr läsaren åt olika håll. Textens tema indikerar vad den handlar om, antingen i texten som helhet eller i olika delar av den (Hellspong & Ledin 1997:117). Utifrån textens teman kan man sedan identifiera textens

propositioner, vilket är en vidare utveckling av de tankar som kan uppstå av temat. Detta görs genom att besvara frågan: *vad säger texten om sina teman?* (Hellspong & Ledin 1997:122).

Propositioner är alltså innehållet i ett påstående och olika propositioner kan ha olika tyngd i texten. Genom att söka i texten kan man identifiera den proposition som skribenten särskilt ville framhålla, det som skulle kunna vara en sammanfattning för huvudbudskapet i texten (Hellspong 2012:36), vilket då kallas för *makroproposition*. Övriga propositioner, som är påståenden i texten som utvecklar innehållet men som inte är en makroproposition, kallas *mikropropositioner* (Hellspong & Ledin 1997:122).

Syftet med analysen är att identifiera vilka propositioner som finns i texterna för att se hur de relaterar till de teman som finns, om texterna har samma teman och om propositionerna har samma jämförbara innehåll. Detta genomförs genom att ställa texternas propositioner i relation till sitt tema och jämföra det innehåll de förmedlar. Med denna analys söker jag svara på forskningsfrågorna *är innehållet i den lättlästa texten detsamma som i originaltexten* och *vad kan eventuella skillnader innebära för tolkningen av innehållet?*

För att kunna analysera propositionerna behöver jag alltså först identifiera vad texterna handlar om, texternas teman, eftersom propositionerna är en utveckling av dessa. Liksom propositioner kan teman ha en mikro- och makrostruktur, man kan kalla det en högre och lägre nivå. I de fall där det finns många teman i en text kan alltså ett tema vara ett mikrotéma i texten, men samtidigt ett makrotéma, huvudtemat, i ett stycke. Som begränsning har jag enbart analyserat teman i egenskap av sin relation i texten som helhet, och anger således endast det jag anser vara huvudtema i texterna, ingen övrig tematisk struktur.

5.2.2 Ordval – hur beskrivs företeelser, personer och saker?

En text kan göras mer informationstät genom detaljerade beskrivningar, som till exempel att använda fackord, utökade nominalfraser och sammansatta ord. I råden för lättläst finns det ingenting som leder skribenten till att undvika att skriva detaljerat (bilaga 1), men råden *välj enkla ord*, *undvik långa substantiv* och *använd vardagliga ord* kan påverka hur skribenter väljer att formulera sitt innehåll. Jag ämnar att analysera hur företeelser, personer och saker beskrivs genom att lista de beskrivningar som finns i den lättlästa texten och jämföra dem med motsvarande i originaltexten.

Syftet här är att identifiera om det finns skillnader i beskrivningar som kan leda till skillnader i tolkning av innehållet, med vilket jag också avser besvara forskningsfrågorna *är innehållet i den lättlästa texten detsamma som i originaltexten* och *vad kan eventuella skillnader innebära för tolkningen av innehållet?*

5.2.3 CEFR och lix – läsbarhetstester

För att försöka besvara min tredje forskningsfråga om *innehållet är anpassat till en inlärare av svenska* testar jag sedan texterna i *Lärka* för att se på vilken CEFR-nivå en inlärare bör vara för att kunna läsa dem. Jag kommer också att testa texternas lixvärde, detta för att kunna jämföra med det lixvärde som finns i *Lärkas* läsbarhetstest.

Lix är kritiserat för att inte vara helt tillförlitligt eftersom det trots allt är en maskinell värdering med få mätpunkter. Läsbarhetsbedömningen i *Lärka* i sin tur är under utveckling och det är svårt att avgöra, utan att testa det mer utförligt, hur tillförlitligt resultatet är. Jag har dock valt att ha med dessa verktyg i min metod för att de kan ge en indikation om en texts läsbarhet. Men det är alltså resultat som måste tolkas i relation till ett större sammanhang när man analyserar text, inte som ett resultat i sig.

6 Resultat

Här följer resultatet av textanalyserna. Uppdelningen av analysen är tematisk och följer således de ämnesområden som analyserats. Först inleds med analysen om texternas propositioner, sedan ordval, lixresultat och CEFR-nivå, och sist finns analysens sammanfattande slutsatser samt resultatdiskussion. De fullständiga analyserna finns i bilagorna 5–7.

6.1 Propositioner i texterna

Analysen av propositioner har genomförts genom att text 1 (original) analyseras i relation till text 2 (lättläst), och text 3 (original) i relation till text 4 och 5 (lättläst). Detta för att kunna jämföra innehållet i texter som avhandlar samma ämnesområde. Den fullständiga analysen finns i bilaga 5.

Det bör noteras att de texter som jag har analyserat har visat sig ha en tydlig tematisk struktur och propositioner som är relativt lätta att kategorisera. Det är svårt att avgöra utan att utföra en analys, men för en text som inte är lika tydlig och välskriven kan en analys av just teman och propositioner visa sig vara en metod som inte fungerar lika bra, eller som bör utföras på ett annat sätt.

6.1.1 Propositioner i text 1 och 2

Text 1 och 2 har samma syfte, det vill säga att läsaren ska få information om denne behöver besöka en vårdinrättning för att få vård samt dokumentera sina skador om personen har blivit utsatt för ett brott. Texterna belyser dock olika aspekter av detta innehåll.

Som utgångspunkt för propositionsanalysen finns texternas teman. Originaltexten har propositioner relaterat till tre teman vilka är (listat i den ordning de kommer i texten):

- *vårdbehov vid skador* (textens huvudtema)
- *skadedokumentation*
- *rättsintyg*

Den lättlästa texten har propositioner relaterat till tre andra teman, nämligen:

- *polisanmälan*
- *läkarträff vid skador* (textens huvudtema)
- *försäkringsersättning*

Här ser man, genom att texterna har olika teman, att det finns en skillnad i texternas innehåll. De propositioner som texten ger i relation till sitt huvudtema (tabell 1) belyser detta ytterligare.

Tabell 1. Propositioner relaterat till texternas huvudtema i text 1 och 2

Text 1: Ska jag söka vård? (original) Tema: vårdbehov vid skador	Text 2: Besök sjukhus (lättläst) Tema: läkarträff vid skador
Om du har fått fysiska skador av ett brott är det viktigt att du får vård.	Om du har blivit skadad är det viktigt att du träffar en läkare.
Du kan besöka sjukhus eller vårdcentral.	Har du fått skador av brottet kan det vara bra om en läkare har sett dina skador.
	Läkaren kan också berätta om dina skador

Det finns tre propositioner relaterat till huvudtemat i den lättlästa texten. De första två förmedlar samma innehåll två gånger, det vill säga att mottagaren bör träffa en läkare vid skada. Ingen av dessa har ett tydligt uttalat syfte med läkarbesöket, till exempel att få vård. För att förstå vårdsyftet måste man alltså förstå att formuleringarna *träffa en läkare* och *en läkare har sett dina skador* innebär att man också ska söka vård för sina skador.

Den sista propositionen kommer senare i texten. Denna proposition skulle kunna sägas vara relaterad till ett eget tema, *rättegång*, men jag har här relaterat den till temat *läkarträff vid skador* eftersom det är den enda informationen som styrker syftet med besöket, det vill säga varför läkaren ska titta på skadorna.

Propositionerna till huvudtemat *vårdbehov vid skador* i originaltexten svarar på frågan som ställs i rubriken *Ska jag söka vård?* Den lättlästa textens rubrik är mer öppen, och det är svårt att avgöra vad *Besök sjukhus* innebär utan att läsa texten, vilket också kan vara orsaken till att innehållet blir ett annat än i originaltexten.

Det bör dock påpekas att även om originaltexten uttalar vårdsyftet tydligare så finns det annat som är underförstått, till exempel vem som ska ge en vård. Det utvecklas istället under ett eget tema: *rättsintyg*. I originaltexten är det dock inte uttalat om det rättsintyg som nämns är samma dokumentation som nämns under temat *skadedokumentation*.

Det är också en innehållslig skillnad i hur texterna relaterar till behovet av dokumentation vid en brottsrelaterad skada. I den lättlästa texten nämns till exempel behovet av ett (rätts)intyg som proposition relaterat till temat *försäkringsersättning*, det vill säga att syftet med intyget är att få pengar. I originaltexten är det istället ett eget tema, *rättsintyg*, där makropropositionen anger att *polisen* kan behöva rättsintyget, syftet är alltså starkare relaterat till brottsutredningen.

Genom att titta på strukturen på propositionerna i relation till sina teman ser man att den lättlästa texten har relativt komplicerade makropropositioner (propositioner som direkt relaterar till temat) där mycket innehåll har packats ihop och sedan inte utvecklas vidare, medan originaltexten har enklare innehåll i makropropositionerna för att sedan vidare utveckla temat med mikropropositioner. Detta ger ju också läsarna av de olika texterna olika möjligheter vad det gäller att tolka innehållet. Jag ska här ge ett exempel på vad som avses:

I den lättlästa textens proposition: *läkaren kan skriva ett intyg om dina skador så att du lättare får pengar från din försäkring*, har all information om rättsintyget packats ihop. Mottagaren får veta att det är en **möjlighet** att läkaren kan skriva ett intyg, och att syftet är att få pengar. Som mottagare får man ingen mer förklaring till varför skrivandet av ett intyg ska ske. Om man till exempel inte har någon försäkring så skulle man rimligtvis kunna ignorera denna information helt och hållet. Tolkningen av intyget är alltså att det bara är viktigt om man har en försäkring.

I originaltexten finns istället makropropositionen: *det är viktigt att få skadorna dokumenterade*. Detta utvecklas sedan i två mikropropositioner där man får veta varför det är viktigt, det vill säga för *försäkringsersättning* och som *bevismaterial*. Här får man som läsare fler möjligheter att tolka innehållet relaterat till skadedokumentationen.

Värt att notera här är inte bara skillnaden i innehåll, det vill säga att dokumentationen kan användas som bevis, utan även i modalitet, där den lättlästa texten endast erbjuder intygsskrivandet som en möjlighet, medan det i originaltexten framhävs som viktigt.

6.1.2 Propositioner i text 3, 4 och 5

De teman som finns i text 3 (original) är:

- **Skadeersättning** (huvudtema)

- *Skadestånd*
- *Försäkringsersättning*
- *Brottsskadeersättning*

I text 4 (lättläst) finns tre teman:

- ***Skadeersättning*** (huvudtema)
- *Skadestånd*
- *Försäkringsersättning*

I text 5 (lättläst) finns ett tema:

- ***Brottsskadeersättning*** (huvudtema)

Här ser man att de lättlästa texterna (text 4 och 5) har samma teman som finns i originaltext 3. Skillnaden är dock att *brottsskadeersättning* är huvudtema i den lättlästa texten eftersom den är en helt egen text. I originaltexten är detta tema en del av huvudtemat *skadeersättning*. I tabell 2 finns de propositioner som är relaterade till det huvudtema som texterna har gemensamt nämligen *skadeersättning*.

Tabell 2. Propositioner relaterat till huvudtema *skadeersättning* i text 3 och 4

Text 3: Kan jag få ekonomisk ersättning? (original)	Text 4: Du kan få pengar om du har blivit utsatt för brott (lättläst)
Om du har blivit utsatt för ett brott kan du få ekonomisk ersättning för de skador du har fått.	Du kan få pengar om du har blivit utsatt för ett brott och anmält brottet till polisen.

Propositionen i den lättlästa texten, text 4 i tabell 2, anger ett villkor som inte finns med i propositionen för originaltexten, det vill säga att brottet måste ha anmälts till polisen. Den lättlästa texten innehåller alltså mer information i denna proposition. Information relaterat till att man måste anmäla brottet finns i originaltexten endast underförstått i en mikroproposition till temat *skadestånd* där det nämns som: *när polisen förhör dig*.

Den lättlästa texten, text 5, har som sagt huvudtemat *brottsskadeersättning*, vilket i originaltexten (text 3) snarare är ett undertema till *skadeersättning*. Makropropositionen till temat *brottsskadeersättning* i text 5 är: *Du kan i vissa fall få pengar från staten. Det kallas brottsskadeersättning*. Det man ska utläsa från dessa texter är alltså att det finns sammanlagt tre möjligheter att få skadestånd. Hur det förmedlas är dock olika. I originaltexten förmedlas alla alternativen i relation till huvudtemat *skadeersättning*. I tabell 3 visas hur innehållet relaterat till ersättningsformerna utvecklas för att skapa en förståelse för innehållet.

Tabell 3. Propositioner relaterat till teman i text 3

Tema	Makroproposition
Skadestånd	Skadestånd är en ekonomisk kompensation som du kan få för skador du har fått till följd av ett brott.
Försäkringsersättning	Om en dömd gärningsperson inte kan betala ett skadestånd kan du få försäkringsersättning.
Brottsskadeersättning	Brottsskadeersättning är en ekonomisk ersättning från staten
	Den kan du få i vissa fall om du inte kan få skadestånd från gärningsperson eller

	ersättning från något försäkringsbolag.
--	---

Tabell 4 visar hur samma tre teman förmedlas i de lättlästa texterna.

Tabell 4. Makropropositioner relaterat till *skadestånd*, *försäkringsersättning* och *brottskadeersättning* i text 4 och 5

Tema	Makroproposition
Skadestånd (tema i text 4)	När du anmäler ett brott hos polisen ska du berätta att du vill ha skadestånd, pengar.
Försäkringsersättning (tema i text 4)	Du kan få pengar från din hemförsäkring om du har blivit slagen av någon och om något har blivit stulet.
	Du kan vara försäkrad genom ditt arbete och du kan få pengar om du har blivit skadad på jobbet.
Brottskadeersättning (huvudtema i text 5)	Du kan i vissa fall få pengar från staten. Det kallas brottskadeersättning.

Jämför man tema för tema (tabell 3 och 4) så ser man att för *skadestånd* så definierar båda texterna vad det är, originaltexten som *ekonomisk kompensation* och den lättlästa som *pengar*. Den lättlästa innehåller mer information eftersom den har tillägget att man ska ange att man vill ha skadestånd när man anmäler brottet till polisen. Samma information finns dock med i originaltexten fast i en mikroproposition till temat.

Vad det gäller temat *försäkringsersättning* så får man en proposition i originaltexten som anger att det finns *möjlighet* att få försäkringsersättning på villkor att det inte har betalats ut något skadestånd. I den lättlästa texten finns två makropropositioner relaterat till *försäkringsersättning*. I den första anges att hemförsäkringen kan vara en källa för ersättning, den andra propositionen anger att man kan vara försäkrad via sitt arbete och att man kan få pengar om man har blivit skadad på jobbet.

Både originaltexten och den lättlästa texten definierar vad *brottskadeersättning* är och relaterar alltså delvis på samma sätt till detta tema. Originaltexten utökar dock innehållet genom att förtydliga relationen till tema *skadestånd* och *försäkringsersättning*, som leder till en förståelse för att alla dessa tre är olika möjligheter att få ersättning, men också att om man har fått en ersättning så får man inte en annan. I de lättlästa texterna uttalas inte denna relation mellan ersättningarna förrän i texten *Brottskadeersättning från Brottsoffermyndigheten* som är lagd i en egen text separat från övrigt innehåll och då alltså inte relaterar lika mycket till övriga ersättningsformer.

Mycket av innehållet i text 3 (original) finns alltså med i de lättlästa texterna, innehållet är bara förmedlat på olika sätt, via olika mikropropositioner och delat i två texter. Detta leder dock till att relationerna i innehållet är svårtolkade eftersom det inte är tydligt att texterna hör ihop och att man bör läsa båda för att få en tydligare bild. Jämför man makropropositionerna i tabell 3 och tabell 4 så ser man att de i tabell 3, som är originaltexten sammanfattar innehållet tydligt, medan de i tabell 4, de lättlästa, inte gör det.

Och jämför man alla propositioner i text 3, med dem som finns med i text 4 och 5 ser man att det finns innehåll som inte överförs alls till den lättlästa texten. Exempel på detta tydliggörs i tabell 5, där propositionerna för tema *försäkringsersättning* anges. Vissa av de propositioner som inte finns med i den lättlästa texten, till exempel *om gärningspersonen inte kan betala* täcks upp innehållsmässigt på andra ställen i de lättlästa texterna, dock inte vad som händer om *gärningspersonen är okänd*, och propositionen:

du kanske dessutom har en olycksfallsförsäkring, till exempel via din fackförening, som också kan ge ersättning för personskada till följd av brott utesluts också helt.

Dessa skillnader i texterna leder till att mottagarna av dem får olika möjligheter att tolka innehållet. Eftersom läsaren av den lättlästa texten inte får informationen att ersättning kan betalas ut även om en gärningsperson är okänd så finns det en möjlighet att detta kan tolkas som att gärningspersonen måste vara känd.

Tabell 5. Propositioner relaterade till tema *försäkringsersättning* i text 3 och 4

Text 3. Kan jag få ekonomisk ersättning?		Text 4. Du kan få pengar om du har blivit utsatt för brott	
Makroproposition	Mikroproposition	Makroproposition	Mikroproposition
	Det är viktigt att du så snart som möjligt efter brottet anmäler din skada till ditt försäkringsbolag.		Det är viktigt att du anmäler till ditt försäkringsbolag när du har varit med om ett brott.
Om en dömd gärningsperson inte kan betala ett skadestånd kan du få försäkringsersättning.			
	Om gärningspersonen är okänd finns det möjligheter att få ersättning från ditt försäkringsbolag.		
	Många har någon försäkring som ersätter skador vid brott.		
	Din hemförsäkring kan ge ersättning vid stöld men även vid överfall, till exempel vid misshandel eller våldtäkt.	Du kan få pengar från din hemförsäkring om du har blivit slagen av någon och om något har blivit stulet.	
	Du kanske dessutom har en olycksfallsförsäkring, till exempel via din fackförening, som också kan ge ersättning för personskada till följd av brott		
	De flesta anställda omfattas av en arbetsmarknadsförsäkring, som kan ersätta skador som har uppkommit i arbetet.	Du kan också vara försäkrad genom ditt arbete och du kan få pengar om du har blivit skadad på jobbet.	
	Kontakta därför ditt försäkringsbolag så att du får veta vad som gäller för just dig.		Prata med ditt försäkringsbolag för att få veta mer.

6.2 Ordval – jämförelse av beskrivningar i texterna

I analysen av beskrivningar av företeelser, ting och personer har enbart ordval som har en motsvarighet i respektive text analyserats, detta för att syftet är att analysera hur den tillgängliga informationen förmedlas. Ordval i originaltexten som inte har en motsvarighet i den lättlästa texten utesluts alltså. Analysen (bilaga 6) visar alltså fall där det finns ett tydligt förhållande mellan beskrivningarna i texterna, det vill säga att de beskriver samma sak i samma sammanhang.

Originaltexten visar ofta en mer specifik och detaljerad bild av innehållet, dels genom att ge en specifik beskrivning av vad som avses, som till exempel *rättsintyg* och *fysiska skador* och *våldsbrott* jämfört med *intyg*, *skador* och *brott*, dels genom exempel som erbjuder läsaren fler alternativ att förhålla sig till, som i: *sjukhus eller vårdcentral* (jämfört med *sjukhus*), och *bestående skador, till exempel ärr, förlust av friska tänder och nedsatt syn eller hörsel* (jämfört med *skador på kroppen som du kommer att ha resten av livet*). Speciellt beskrivningen av skador ger den lättlästa texten ett svårgripbart innehåll i jämförelse eftersom den inte erbjuder exempel på vad som avses på det sätt som originaltexten gör. Tolkningen av innehållet är alltså helt upp till läsaren av den lättlästa texten.

Det finns även det motsatta där den lättlästa texten ger en tydligare och mer specifik bild av innehållet, som till exempel i formuleringen *brott som har skadat saker och saker som har gått sönder eller blivit stulna* jämfört med originaltextens *stöld och sakskada*.

Det finns också en skillnad i fackord till exempel där den lättlästa texten beskriver *arbetsmarknadsförsäkring* med frasen *försäkring via ditt arbete*. I de lättlästa texterna finns också formuleringen *pengar från din/dina försäkring/ar*, vilket anger produkten *försäkring* som en abstrakt och svårbegriplig källa för utbetalning av pengarna. Denna konstruktion finns inte med i originaltexterna, där beskrivs istället alltid källan för utbetalning som *försäkringsbolaget*, alltså verksamheten. Intressant är dock att det finns två tillfällen i de lättlästa texterna där det är tvärt om, där jag bedömer att den lättlästa har en svårare formulering än originaltexten. Dessa är *samtal med psykoterapeut* (lättläst) – *samtalsterapi* (original) och *din personliga integritet* (lättläst) – *kränkning av offrets personfrihet eller frid* (original). Ordet *terapi* är en B1-nivå i SVAlex (2017) och trots att psykoterapeut inte alls finns med så är det en sannolikt att det är svårare än en B1-nivå där en läsare enligt CEFR ”ska kunna läsa texter relaterade till deras intresseområde” (Council of Europe 2001). Ordet *integritet* är enligt SVAlex ett C1-ord, medan *kränkt* och *frihet* har en nivå av B2-C1, och alltså kan ha introducerats redan på B2-nivå. *Frid* är enligt SVAlex ett B2-ord.

6.3 Texternas lixvärden

Inom ramen för vad som definieras som lättläst text och vad som är klarspråk är det också intressant att analysera hur texterna i min analys skulle kunna definieras av de läsbarhetsindex som finns tillgängliga. Jag har således kontrollerat texternas lixvärden dels via *lix.se*, men också i *Lärka* vilket också anger ett lixresultat. I tabell 6 redovisas resultatet av texternas lixvärden.

Tabell 6. Texternas lixvärden

Text	Lix	Lärka
Besök sjukhus	31	30
Du kan få pengar om du har blivit utsatt för brott	35	36

Brottskadeersättning från Brottsoffermyndigheten	28	28
Ska jag uppsöka vård?	39	38
Kan jag få ekonomisk ersättning?	39	37

Det finns en liten skillnad i värden i de olika systemen, dock kan man konstatera att alla värden, även för de som inte är definierade som *lättläst* text hamnar under ett värde av 40. I lix anges följande för värden mellan 30 och 40: *Lättläst, skönlitteratur, populärtidningar*, och: *mycket lättläst, barnböcker*, för värden under 30.

I Lärka anges definitionen av lixvärdet i en parentes efter siffran. I dessa fall fick alla texter definitionen *lättläst* utom text 5 *brottskadeersättning från Brottsoffermyndigheten* som definierades som *mycket lättläst*.

6.4 Texternas CEFR-nivå

I bilaga 7 redovisas texternas CEFR-nivå enligt textanalysverktyget i *Lärka*. Det är värt att notera att det finns ord i texterna som inte finns med i de korpusar som är inlagda i verktyget. Dessa analyseras alltså inte. Det är också värt att notera att verktyget inte bara analyserar ord och fraser, utan har många olika mätpunkter. Detta ger ett något oväntat resultat i texten *Brottskadeersättning från Brottsoffermyndigheten*, en text med lågt lixvärde i båda verktygen (lix och Lärka) men som innehåller många ord på C1-nivå.

Resultatet visar att alla texterna är riktade till en inlärare på B2 -nivå, förutom text 5, *Brottskadeersättning från brottsoffermyndigheten*, som hamnar på en B1-nivå i CEFR-skalan. Det finns alltså ingen större skillnad i läsbarhet texterna emellan. Alla texterna hamnar också på ett lixvärde under 40 som anses vara *lättläst*.

Intressant är också att titta på de ord i de lättlästa texterna som är markerade med en CEFR-nivå som är högre än texten i helhet jämfört med hur samma innehåll förmedlas i originaltexterna. I tabell 7 finns dessa formuleringar listade i jämförelse med samma innehåll i motsvarande originaltext. Att notera här är att texten *Kan jag få ekonomisk ersättning* innehåller en punktlista. Denna är borttagen för analysen i Lärka eftersom verktyget inte hanterar denna typ av formatering. Innehållet i denna lista har istället kontrollerats i SVALex.

Tabell 7. Ord med högre CEFR-nivå än texten som helhet

	Text 3: Kan jag få ekonomisk ersättning	Text 4 och 5: Du kan få pengar om du har blivit utsatt för brott/ Brottsofferersättning från brottsoffermyndigheten
1	En åklagare kan då hjälpa dig.	Om det blir rättegång hjälper en åklagare dig
2	Den person som har begått brottet	av personen som utsatt dig för brottet.
3	Kronofogden	myndigheten Kronofogden
4	I vissa fall	I vissa fall
5	Pengar från staten	Pengar från staten
6	Om du inte kan få skadestånd eller ersättning från något försäkringsbolag.	inte har någon försäkring som kan ge dig pengar
7	-	prövar din ansökan
8	<i>läkarvård</i> (SVALex)	till exempel behövt vård av läkare
9	<i>Samtalsterapi</i> (SVALex)	samtal med en psykoterapeut

10	<i>Kränkning av offrets person, frihet eller frid (SVALex)</i>	kränkt din personliga integritet
11	<i>Misshandel (...) olaga hot</i>	slagit eller hotat dig
12	<i>Inkomstförlust (SVALex)</i>	Förlorat lön på grund av brottet
13	<i>Bestående skador (SVALex)</i>	skador på kroppen

Jämförelsen belyser hur omskrivningarna påverkar texten ur ett andraspråksperspektiv. I exempel 1 och 4 i tabell 7 finns ingen skillnad. I exempel 2 har ordbytet inte gjort någon skillnad i hur lättläst texten är för en andraspråkstalare. Och i exempel 6 har det skapat andra problem genom formuleringen *ge dig pengar*. I exempel 5 är staten endast markerad i den ena tabellen, detta för att det är ett ord på B2-nivå i en B1-text, i vänsterkolumnen är det ett B2-ord i en B2-text, alltså inte svårare än sin textnivå.

Det finns ett flertal ord i vänsterkolumnen, som inte finns med i *Lärka*, som troligtvis är svåra för en andraspråksinlärare. Ordet *samtal* är ett ord på C1-nivå vilket leder till att det är troligt att *samtalsterapi* inte kan anses vara lättare. I exempel 9, 10 och 11 har då sannolikt inte omskrivningarna gjort någon skillnad för en inlärare. I exempel 12 och 13 är det svårt att avgöra vilken skillnad omskrivningen kan göra för en inlärare men i exempel 12 är det troligtvis lättare att tolka innehållet i de lättlästa texten även om man inte förstår konstruktionen *på grund av*.

6.5 Sammanfattande slutsatser

Nedan följer en sammanfattning av de iakttagelser som gjorts i analysen och vilka slutsatser som kan göras av dessa i hur texterna kan påverka mottagaren. Det bör här noteras att detta resultat inte är generaliserbart, vilket inte heller var analysens syfte. Syftet var att analysera om det kunde finnas innehållsliga skillnader i texter som var omskrivna till *lättläst*, och vad detta i så fall kunde innebära för läsaren. Resultatet visar hur det är i just dessa texter, andra texter skulle naturligtvis kunna uppvisa ett annat resultat. Det belyser dock ett antal fallgropar som skribenter kan behöva vara medvetna om när de skriver lättläst.

Innehållet som förmedlas i texterna är inte detsamma. Genom analysen av hur propositioner i texterna relaterar till sina teman ser man till exempel att den lättlästa texten *Besök sjukhus* blir mer komplicerad i sin struktur än originalet, och att text som först kan ha verkat ha samma innehåll egentligen talar om olika saker. I originaltexten *Ska jag söka vård?* är det till exempel uttalat att dokumentationen av skador är viktig och sedan följer en utveckling varför, medan det i den lättlästa motsvarigheten kan det tolkas som att dokumentationen enbart är viktig i försäkringssyfte. Här finns det alltså innehåll som inte överförs till läsaren av den lättlästa texten. I de lättlästa texterna packas informationen ofta ihop i en mer komplicerad makroproposition och utvecklas inte med förtydligande detaljer, till skillnad från originaltexternas enklare makropropositioner och förtydliganden via mikropropositioner.

De propositioner som utelämnas i de lättlästa texterna är ofta sådant som har att göra med villkor, alltså mer detaljerad information. Detaljer kan möjligen försvåra för vissa mottagare, och det kanske är relevant att utesluta några mer specifika villkor, dock är det i detaljerna som mycket av innehållet ligger och risken finns att texten blir onyanserad. Detta framgår till exempel i hur den lättlästa texten inte informerar om att man kan få ersättning även om gärningspersonen är okänd. I den lättlästa texten är det bara uttalat vad som ska ske om det finns en gärningsperson, vilket kan leda läsaren att tro att en känd gärningsperson är ett villkor för att få ersättning. Odetaljerad information ger alltså ett mer svårtolkat och svårgripbart innehåll. Därför bör uteslutning av detaljer ske med

noggrann avvägning. De tolkningsmöjligheter som innehållet ger är alltså inte samma i de lättlästa texterna som i originaltexterna.

Tittar man på de råd som ges för att skriva lättläst så finns det ingenting som tyder på att man inte kan skriva på ett sätt som är specifikt och detaljrikt, och i Bredhes undersökning uttalades en önskan från vissa användare att få mer detaljrika texter (2015:20). Att utelämna detaljerade beskrivningar är alltså inte önskvärt varken från användarnas sida, eller från normgivande källor för lättläst, och analysen visar att utslutandet av detaljer ger ett mer svårtolkat innehåll.

Även när det gäller ordvalen visar originaltexten mer detaljerat innehåll, till exempel om vilka typer av vårdinrättningar som är acceptabla att besöka, vad som ska göras där samt vilken typ av läkare som är lämpliga att hjälpa. Alla dessa detaljer kan hjälpa läsaren skapa en bild av vilka möjligheter som är bäst för den själv. Den som läser den lättlästa texten har alltså inte en lika stor möjlighet att relatera innehållet till sin egen verklighet, och erbjuds inte samma möjligheter till tolkningar av innehållet som den som läser originaltexten. Det är också viktigt att komma ihåg textens kontext. Situationen för mottagaren är inte en vanlig vårdssituation, utan i samband med ett brott. Mottagaren av texten kan alltså vara under både psykisk och fysisk påverkan. Det är inte orimligt att anta att man som läsare således följer instruktionen bokstavligt och till exempel inte inser att det är ett alternativ att besöka en vårdcentral om inte detta uttalas. Just ordval och informativa oklarheter var några av de aspekter som informanterna i Olsson Kihls undersökning hade svårast med (2005:56).

Under förutsättning att resultaten från Lärka är korrekta visar analysen av texternas CEFR-nivå att det inte är så stor skillnad mellan dem. Man kan alltså inte hävda att de lättlästa texterna är mer anpassade för en andraspråksinlärare. Man kan då ifrågasätta om det är den lättlästa texten man ska välja om man läser sfi på en B1-B2 nivå, och inte har någon annan ytterligare problematik som påverkar läsningen. I Hanells studie upplevde informanterna de lättlästa texterna som oinspirerande och de ville ha större utmaningar (2009:62). Om det inte är någon markant skillnad i CEFR-nivå finns det ju all anledning att istället välja den mer informativa och detaljrika originaltexten.

Att plocka isär texten på det här sättet visar en mängd luckor som förvisso är svåra att förutse när man skriver om en text, men som man nog bör vara vaksam på. Den som läser den lättlästa texten får lite hjälp med att se sambanden mellan de olika delarna i texten, och informationen är dessutom ospecifik och brister i detaljinformation som kan hjälpa läsaren rätt. Det sätter stor tilltro till personens egen förmåga att läsa mellan raderna eller till samhällets förmåga att hjälpa en person som söker hjälp med bristande kunskaper om vilken hjälp som behövs. På detta sätt upplevs den lättlästa texten inte som särskilt informativ utan att den enbart har syftet att få personer att komma till rätt samhällsfunktion där någon annan sedan är ansvarig att informera om detaljerna.

6.6 Resultatdiskussion

Något oväntat visar resultatet att det inte är någon större skillnad mellan texterna vad det gäller läsbarhet, varken i CEFR-testet eller i lix. Alla faller inom ramen för vad som anses vara lättläst svenska. Det bör dock nämnas att vad det gäller *Lärka* så hanterar inte systemet formatering så som punktlistor och frasanpassat radfall, detta innebär att man måste formatera om texten för att få ett resultat, vilket kan leda till att det resultatet kan variera beroende på vem som gör testet. Det bör också noteras att verktyget är under utveckling och att funktioner kan ha förbättrats eller förändrats vilket också skulle kunna ge ett annat resultat om man gör om testet. Men eftersom detta för närvarande är det enda verktyget som ger någon indikation på vilken CEFR-nivå en text har anser jag ändå att resultatet är relevant.

Inte heller råden för vad som är *klarspråk* och vad som är *lättläst* skiljer sig särskilt mycket åt. Trots detta verkar det som att rådet *skriv kort* har hamnat i fokus för lättläst.

Detta är ett råd som ges i fyra av de källor för lättläst och klarspråk som jag har tittat på, två för klarspråk och två för lättläst. Det är alltså ett råd som de olika skrivsätten har gemensamt. Trots detta tolkas rådet på olika sätt. Rådet skriv kort när det gäller klarspråk tolkas mer som att man inte bör brodera ut texten på ett onödigt sätt, utan att ha ett tydligt innehåll, medan det för en lättläst text tolkas som textmängd. Och trots att det finns råd för lättläst som tydligt relaterar till innehåll som till exempel *lyft fram budskapet* och *använd praktiska exempel*, så ser man snarare att detta sker i originaltexten.

Det blir alltså en fråga hur man ska tolka lättläst, och vem texten är lättläst för? Är mottagargruppen verkligen så bred som man anger att den är? En text kan i teorin ha vem som helst som mottagare, det innebär ju inte att man måste specificera alla. Kanske kan man vara mer tydlig med vem man skriver för, och på så sätt få ett lite mindre splittrat resultat. Alternativt behöver man kanske skriva texter som riktar sig specifikt till dem som har lässvårigheter relaterat till sådant som dyslexi och en annan till personer med en utvecklingsstörning. Och möjligen kan man inkludera en läsinstruktion för att hjälpa läsaren ytterligare.

Jag tror dock inte att det finns en framtid att dela upp lättläst i fler nivåer, det finns ju en begränsning i hur många versioner av en text man kan lägga upp på en webbplats. Till slut blir det rörigt. Kanske bör man istället se till att man har en grundtext som är så enkel som möjligt och gör den mer interaktiv, till exempel genom att ha en textordlista vid sidan om texten, eller att läsaren har möjlighet att markera vissa avsnitt i texten och läsa dessa för sig.

Vad det gäller andraspråkstalare så visar statistik att läskunskaperna ofta är låga. Det är alltså en mottagargrupp som sannolikt behöver lätta texter. Men eftersom analysen visar att det inte är så stor skillnad mellan den lättlästa texten och originaltexten så kanske det är som mottagare till originaltexten man ska anse dem vara och i framtiden inte definiera bort dem när man arbetar med klarspråk? Andraspråkstalare tillhör ju ändå inte den primära målgruppen för lättläst (SOU 2013:58 s.16), det kanske är bättre att vara tydliga med att de faktiskt är en mottagargrupp till det offentliga, och förtjänar således också vårdad, enkel och begriplig svenska.

7 Utblick

Det finns mycket kvar att säga om relationen mellan lättläst och originaltext, och även om lättläst och andraspråkstalare. Den här analysen skrapar bara på ytan. Vidare undersökningar skulle till exempel kunna fokusera på verbledet i texterna, är det samma processer som förmedlas? Jag finner också textbindningen intressant, även om det möjligen är svårt att analysera. Mer användarundersökningar hade också varit bra. Vilken text väljer till exempel mottagarna själva, och får de verkligen samma förståelse för innehållet om de läser den lättlästa texten? Hanells resultat indikerar ju att förståelsen för innehållet är ytlig, och mitt resultat visar också att lättlästa texter inte är lika innehållsrika och detaljerade, vilket alltså kan förklara varför användare inte får en djupare förståelse för innehållet. Det hade onekligen varit intressant att få fler läsarperspektiv på det innehåll som förmedlas i lättlästa texter jämfört med originaltexter.

Analysen har inte gett något resultat som bekräftar hur det är i stort, men den ger oss som arbetar med språk en möjlighet att argumentera för att en bra text ska vara lättläst för många, och att lättläst kanske är att förmedla innehållet på ett så tydligt sätt som möjligt, inte att "översätta" från svenska till svenska.

8 Materialförteckning

Brottsoffermyndigheten 2017. < <https://www.brottsoffermyndigheten.se/lattlast/besok-sjukhus> >. Hämtat 2017-04-25.

Brottsoffermyndigheten 2017 < <https://www.brottsoffermyndigheten.se/lattlast/du-kan-fa-pengar-om-du-har-blivit-utsatt-for-brott> >. Hämtat 2017-05-04.

Brottsoffermyndigheten 2017 < <https://www.brottsoffermyndigheten.se/utsatt-for-brott/kan-jag-fa-ekonomisk-ersattning> >. Hämtat 2017-05-04.

Brottsoffermyndigheten 2017. < <https://www.brottsoffermyndigheten.se/utsatt-for-brott/ska-jag-uppsoka-vard> >. Hämtat 2017-04-25.

9 Litteraturförteckning

- Abrahamsson, Niclas 2009. *Andraspråksinläring*- Lund: Studentlitteratur.
- Bredhe, Anna 2015. En lagom lätt text, det är så lagom lätt! En kvalitativ undersökning av tio elevers textrörlighet inför texter från 8 SIDOR. Examensarbete språkkonsultprogrammet. Stockholm: Institutionen för svenska och flerspråkighet. Stockholms universitet.
- Brottsoffermyndigheten 2017. <[www. Brottsoffermyndigheten.se/om-oss](http://www.brottsoffermyndigheten.se/om-oss)>. Hämtat 2017-04-04.
- Council of Europe 2001. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Structured overview of all CEFR scales*.
- Hanell, Linnea 2009. "Man måste bli helt svensk för att hitta någonting". Om myndigheters webbplatser ur ett andraspråksperspektiv. Examensarbete språkkonsultprogrammet. Umeå: Umeå universitet
- Hedlund, Anneli 2013. *Klarspråk lönar sig. Handbok för ett effektivt klarspråksarbete*. Stockholm: Nordsteds Juridik AB/Fritzes
- Hellspång, Lennart 2012. *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Hellspång, Lennart, Per Ledin 1997. *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalys*. Malmö: Holmbergs.
- Institutet för språk och folkminnen 2017. <http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/klarsprak/att-skriva-klarsprak.html>. Hämtat 2017-05-19.
- LIX 2017. <<http://www.lix.se/>>. Hämtat 2017-05-19.
- Lundberg, Ingvar, Monica Reichenberg 2008. *Vad är lättläst?* Härnösand: Specialpedagogiska skolmyndigheten.
- Lärka 2017. <<https://spraakbanken.gu.se/larka/texteval>>. Hämtat 2017-05-19.
- Myndigheten för delaktighet 2017. <<http://www.mfd.se/tillganglighet/tillganglig-information-och-kommunikation/>>. Hämtat 2017-05-19.
- Myndigheten för tillgängliga medier 2017a. <<http://www.mtm.se/om-oss/>>. Hämtat 2017-05-19.
- Myndigheten för tillgängliga medier 2017b. <<http://mtm.se/produkter-och-tjanster/lattlast/lar-dig-svenska/>>. Hämtat 2017-06-11.
- Myndigheten för tillgängliga medier 2017c. <<http://www.mtm.se/produkter-och-tjanster/lattlast/om-latta-texter/>>. Hämtat 2017-05-19.
- Myrberg, Mats 2000. Invandras förmåga att läsa och skriva på svenska – en betraktelse orättvis eller en orättvis betraktelse. I: *Symposium 2000 – ett andraspråksperspektiv på lärande*. Stockholm: Nationellt centrum för svenska som andraspråk, Stockholms universitet.
- OECD 2017, *Survey of adult skills first result, country note Sweden*. <www.oecd.org/skills/piaac/Country%note%20-%20Sweden.pdf> Hämtat 2017-05-16.
- Olsson Kihl, Lena 2005. *Hur begriplig är den lättlästa samhällsinformationen? En studie av fyra texter från fyra myndigheter*. Magisteruppsats. Linköping: Institutionen för Tema, Linköpings universitet.
- Pilán, Ildikó, Sowmya Vajjala, Elena Volodina. 2015. *A readable read: Automatic Assessment of Language Learning Materials based on Linguistic Complexity*. To appear in International Journal of Computational Linguistics and Applications (IJLCA).
- Skolverket 2009. Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning. Stockholm: Elanders.
- Skolverket 2017a. <<https://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-tabeller/utbildning-i-svenska-for-invandrare>>. Hämtat 2017-04-25.

- Skolverket 2017b. <<https://www.skolverket.se/skolformer/vuxenutbildning/kommunal-vuxenutbildning/utbildning-i-svenska-for-invandrare/ratt-till-sfi-1.236681>>. Hämtat 2017-04-25.
- Skolverket 2017c. <<https://www.skolverket.se/loroplaner-amnen-och-kurser/vuxenutbildning/komvux/sfi/den-gemensamma-europeiska-referensramen-for-sprak-1.177841>>. Hämtat 2017-04-25.
- SOU 2013:58. *Lättläst. Betänkande av lättlästutredningen*. Statens offentliga utredningar. <<http://www.regeringen.se/49bb95/contentassets/1da22c54e6d74ce59fcdddac74936f26/lattlast-hela-dokumentet-sou-201358>>. Hämtat 2017-05-19.
- Språklag (2009:600). Sveriges Riksdag. <http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/spraklag-2009600_sfs-2009-600>. Hämtat 2017-06-11.
- Sundin, Maria 2007. *Lättläst – så funkar det*. Stockholm: Jure förlag AB.
- SVALex and SweLLex 2017. <<http://cental.uclouvain.be/svalex/>>. Hämtat 2017-05-19.
- Teleman, Ulf 2013. *Tradis och funkis. Svensk språkvård och språkpolitik efter 1800*. Lund: Studentlitteratur AB.

Bilaga 1. Sammanställning av skrivråd för klarspråk och lättläst

	Att skriva klarspråk	Klarspråk lönar sig	Lättläst, så funkar det	Vad är lättläst?	MTM
Område: grafisk form	Välj en genomtänkt grafisk formgivning.				
Område: mottagaranpassning		Tänk på läsaren.	Skriv direkt till läsaren.		Texten ska utgå från läsaren – texten ska anpassas till vilken typ av läsare den vänder sig till.
		Vägled läsaren.	Ge texten en röd tråd.		Texten ska ha en röd tråd och ta tag i läsaren direkt.
Område: innehåll/disposition	Välj relevant innehåll.	Skriv det viktigaste först.	Lyft fram budskapet.		
	Förklara allt som behöver förklaras.			Använd praktiska exempel.	
			Lätta upp informationen.		
	Skriv informativa rubriker.				
	Sammanfatta det viktigaste.				
	Disponera texten på ett logiskt sätt.				
Område: meningsbyggnad/	Stryk sådant som inte behövs.	Skriv kort.	Skriv kort.	Lättlästa texter är inte särskilt	

textlängd				långa.	
				Lättlästa texter innehåller ord som får meningar att hänga ihop.	
	Undvik långa och invecklade meningar.				Skriv omväxlande långa och korta meningar.
Område: ordval	Använd begripliga ord och förklara nödvändiga facktermer.	Undvik ålderdomliga och svår- begripliga ord.	Välj enkla ord.		I texten används vardagliga ord.
		Förklara svåra men nödvändiga termer.			
		Använd ett aktivt språk	Skriv aktivt.	Undvik passiv form.	
	Välj en lagom personlig ton.				
				Undvik långa substantiv.	
				Undvik främmande ord.	
			Skriv konkret.	Undvik abstrakta begrepp.	

Bilaga 2. CEFR, den globala skalan

Avancerad språkanvändare	C2	Kan med lätthet förstå praktiskt taget allt som han/hon hör eller läser. Kan sammanfatta information från olika muntliga eller skriftliga källor och därvid återge argument och redogörelser i en sammanhängande presentation. Kan uttrycka sig spontant, mycket flytande och därvid skilja på finare nyanser även i mer komplexa situationer.
	C1	Kan förstå ett brett urval av krävande, längre texter och urskilja underförstådda betydelser. Kan uttrycka sig flytande och spontant utan att i större utsträckning söka efter ord och uttryck. Kan använda språket flexibelt och effektivt för såväl sociala som studie- och arbetsrelaterade ändamål. Kan producera tydliga, välstrukturerade och detaljerade texter om komplexa ämnen. Kan på ett planerat sätt med olika medel organisera och binda samman en text till en sammanhängande helhet.
Självständig språkanvändare	B2	Kan förstå huvudinnehållet i komplexa texter om både konkreta och abstrakta ämnen, inklusive fackmässiga diskussioner inom det egna specialområdet. Kan delta i samtal så pass flytande och spontant att ett normalt umgänge med modersmålstalare blir fullt möjligt, utan ansträngning för någondera parten. Kan producera tydlig och detaljerad text inom ett brett fält av ämnen, förklara en ståndpunkt i ett aktuellt ämne samt framhålla såväl för- som nackdelar vid olika valmöjligheter.
	B1	Kan förstå huvudinnehållet i vad han/hon hört eller läst om välkända förhållanden som han/hon regelbundet möter i arbetet, i skolan, på fritiden, etc. när det presenteras på tydligt standardspråk. Kan hantera de flesta situationer som vanligtvis uppstår under resor i områden där språket talas. Kan producera enkla, sammanhängande texter om ämnen som är välkända eller av personligt intresse. Kan beskriva erfarenheter och händelser, berätta om drömmar, förhoppningar och framtidsplaner och kortfattat ge skäl för och förklaringar till åsikter och planer.
Användare på nybörjarnivå	A2	Kan förstå meningar och vanliga uttryck som rör omedelbara behov (t.ex. mycket grundläggande information om individ och familj, inköp, lokal geografi, sysselsättning). Kan kommunicera i enkla och rutinmässiga sammanhang som kräver ett enkelt och direkt utbyte av information. Kan i enkla termer beskriva delar av sin egen bakgrund, sin närmaste omgivning samt förhållanden inom områden som rör omedelbara behov
	A1	Kan förstå och använda välkända, vardagliga uttryck och mycket grundläggande fraser som syftar till att möta konkreta behov. Kan presentera sig själv och andra samt ställa och besvara frågor om personliga förhållanden som var han/hon bor, personer han/hon känner och saker han/hon har. Kan samtala på ett enkelt sätt under förutsättning att samtalspartnern talar långsamt och tydligt och är beredd att hjälpa till.

Bilaga 3. CEFR, Overall reading comprehension

C2	<p>Can understand and interpret critically virtually any forms of the written language including abstract, structurally complex, or highly colloquial literary and non-literary writings.</p> <p>Can understand a wide range of long and complex texts, appreciating subtle distinctions of style and implicit as well as explicit meaning.</p>
C1	Can understand in detail lengthy complex texts, whether or not they relate to his/her own area of speciality, provided he/she can reread difficult sections.
B2	Can read with a large degree of independence, adapting style and speed of reading to different texts and purposes, and using appropriate reference sources selectively. Has a broad active reading vocabulary, but may experience some difficulty with low-frequency idioms.
B1	Can read straightforward factual texts on subjects related to his/her field and interest with a satisfactory level of comprehension.
A2	Can understand short simple texts on familiar matters of a concrete type which consists of high frequency everyday and job-related language.
	Can understand short, simple texts containing the highest frequency vocabulary, including a proportion of shared international vocabulary items.
A1	Can understand very short, simple texts a single phrase at a time, picking up familiar names, words and basic phrases and rereading as required.

Bilaga 4. Texterna i sin helhet

Ska jag uppsöka vård?

Om du har fått fysiska skador till följd av ett brott är det viktigt att du besöker sjukhus eller vårdcentral för att få vård för dina skador och för att få dem dokumenterade.

Det kan till exempel vara viktigt att få dem dokumenterade om du ska söka ersättning från ditt försäkringsbolag. Om du har utsatts för ett våldsbrott kan de kläder som du bar när du blev utsatt för brottet vara bevismaterial. Du bör därför spara dem och inte tvätta dem.

Rättsintyg

Om du har gjort en polisanmälan kan polisen behöva ett rättsintyg. Intyget beskriver skador som du har fått till följd av brottet och kan ha betydelse vid en brottsutredning. Rättsintyget används som underlag i själva brottsutredningen och som bevis vid rättegången. Du måste själv säga ja till att ett rättsintyg skrivs. Det görs av en rättsläkare eller en läkare med speciell utbildning i att skriva rättsintyg.

Du kan läsa mer om rättsintyg på [Rättsmedicinalverkets webbplats](#).

Besök sjukhus

Om du varit utsatt för ett brott
ska du anmäla brottet till polisen.
Om du har blivit skadad
är det också viktigt
att du träffar en läkare.

Har du fått skador av brottet
kan det vara bra om en läkare
har sett dina skador.
Läkaren kan skriva ett intyg om dina skador
så att du lättare får pengar från din försäkring.
Läkaren kan också berätta om dina skador
om det blir en rättegång i domstol.

Kan jag få ekonomisk ersättning?

Om du har blivit utsatt för ett brott kan du få ekonomisk ersättning för de skador du har fått. I förstahand är det gärningspersonen som ska betala skadestånd till dig. Om gärningspersonen inte kan betala eller är okänd, kan du få ersättning från ditt försäkringsbolag. Om du inte har någon försäkring finns det i vissa fall möjlighet att få statlig brottsskadeersättning från Brottsoffermyndigheten.

Läs mer om de olika formerna av ersättning nedan.

Mer detaljerad information om ersättningsfrågor och särskilt brottsskadeersättning hittar du under fliken [Ersättning](#).

Skadestånd

Skadestånd är en ekonomisk kompensation som du kan få för skador som du har fått till följd av ett brott. Det är den person som har begått brottet som ska betala skadeståndet. Du kan få skadestånd för i princip alla skador som har uppkommit i samband med ett brott.

Hur begär jag skadestånd?

Om du vill ha skadestånd för dina skador ska du meddela det redan när polisen förhör dig. En åklagare kan då hjälpa dig med den frågan. Åklagaren kan föra din talan om skadeståndet under rättegången. Det är sedan domstolen som beslutar om du kan få den ersättning som du tillsammans med åklagaren har begärt.

Hur får jag mitt skadestånd?

Om domstolen dömer den tilltalade att betala kan Kronofogden hjälpa dig att driva in skadeståndet. Domstolen skickar en kopia av domen till Kronofogden. Kronofogden kan då kontakta dig och fråga om du vill ha hjälp med att driva in skadeståndet. Vill du det ska du meddela det skriftligt. Om du inte får något brev från Kronofogden bör du själv kontakta dem och be om hjälp. Det kostar ingenting att få hjälp av Kronofogden.

Om du vill ha hjälp undersöker Kronofogden gärningspersonens ekonomi. Om han eller hon kan betala ser Kronofogden till att du får dina pengar. Om gärningspersonen inte kan betala kan du ändå få pengar via försäkring eller brottsskadeersättning.

Försäkringsersättning

Det är viktigt att du så snart som möjligt efter brottet anmäler din skada till ditt försäkringsbolag. Om en dömd gärningsperson inte kan betala ett skadestånd kan du få försäkringsersättning. Även om gärningspersonen är okänd finns det möjligheter att få ersättning från ditt försäkringsbolag.

Många har någon försäkring som ersätter skador vid brott. Din hemförsäkring kan ge ersättning vid stöld men även vid överfall, till exempel vid misshandel eller våldtäkt. Du kanske dessutom har en olycksfallsförsäkring, till exempel via din fackförening, som också kan ge ersättning för personskada till följd av brott. De flesta anställda omfattas av en arbetsmarknadsförsäkring, som kan ersätta skador som har uppkommit i arbetet. Kontakta därför ditt försäkringsbolag så att du får veta vad som gäller för just dig.

Brottsskadeersättning

Brottsskadeersättning är en ekonomisk ersättning från staten. Den betalas ut av Brottsoffermyndigheten. Den kan du få i vissa fall om du inte kan få skadestånd från gärningspersonen eller ersättning från något försäkringsbolag. Du kan få ersättning i

första hand för personskador och kränkning. Det är svårt att få ersättning för stöld eller sakskada.

Vad kan jag få brottsskadeersättning för?

Har du utsatts för en personskada kan du få brottsskadeersättning för:

- kostnader för läkarvård, samtalsterapi och andra utgifter som har samband med skadan
- inkomstförlust
- sveda och värk, till exempel upplevelser av smärta eller obehag under den akuta sjuktiden
- bestående skador, till exempel ärr, förlust av friska tänder och nedsatt syn eller hörsel.

Kränkning

Vid vissa typer av brott har brottsoffer rätt till brottsskadeersättning för den kränkning som brottet innebär. Det måste då enligt lagen vara fråga om en allvarlig kränkning av offrets person, frihet eller frid. Exempel på brott som ger rätt till brottsskadeersättning för kränkning är misshandel, rån, olaga hot, hemfridsbrott och överträdelse av kontaktförbud. Man kan också få kränkningersättning för sexuella övergrepp och kvinnofridskränkning.

Hur söker jag brottsskadeersättning?

För att kunna få brottsskadeersättning måste du göra ansökan på en särskild blankett. Blanketten kan du beställa från Brottsoffermyndigheten. Klicka på fliken Material och publikationer i menyn till vänster eller ring till Brottsoffermyndigheten.

Om du vill veta mer om brottsskadeersättning kan du läsa mer på sidan [Brottsskadeersättning](#) eller kontakta Brottsoffermyndigheten, polis eller åklagare. Du kan också vända dig till en brottsoffer- eller kvinnojour för att få hjälp med ansökningsblanketten.

Du kan få pengar om du har blivit utsatt för brott

Du kan få pengar om du har blivit utsatt för ett brott och anmält brottet hos polisen.

Du kan få skadestånd, pengar från försäkringar eller brottsskadeersättning från Brottsoffermyndigheten.

Skadestånd

När du anmäler ett brott hos polisen ska du berätta att du vill ha skadestånd, pengar.

Om det blir rättegång hjälper en åklagare dig att be om skadestånd av personen som har utsatt dig för brottet.

Om personen blir dömd att betala kan myndigheten Kronofogden hjälpa dig att få pengarna av den dömda.

Försäkringar

Det är viktigt att du anmäler till ditt försäkringsbolag när du har varit med om ett brott.

Du kan få pengar från din hemförsäkring om du har blivit slagen av någon och om något har blivit stulet.

Du kan också vara försäkrad genom ditt arbete och du kan få pengar om du har blivit skadad på jobbet. Prata med ditt försäkringsbolag för att få veta mer.

Brottsskadeersättning från Brottsoffermyndigheten

Den person som har skadat dig
kanske inte har pengar att betala skadestånd till dig,
eller så kan inte polisen ta reda på
vem det är som skadat dig.
Du kanske inte heller har någon försäkring
som kan ge dig pengar för din skada.

Då kan du i vissa fall få pengar från staten.
Det kallas brottsskadeersättning.
Innan du söker brottsskadeersättning
måste du ha anmält brottet till polisen.

Brottsoffermyndigheten prövar din ansökan
och meddelar om du har rätt till pengar.

Brottsoffermyndigheten betalar oftast
för brott som har skadat en person,
inte brott som har skadat saker.
Du kan inte få pengar från Brottsoffermyndigheten
för saker som har gått sönder
eller som har blivit stulna.

Du kan få pengar om du har blivit skadad,
och till exempel behövt vård av läkare
eller samtal med en psykoterapeut.
Du kan få pengar om någon har
kränkt din personliga integritet,
till exempel om någon har slagit eller hotat dig.

Du kan också få pengar om du förlorat lön
på grund av brottet,
om du känt smärta,
eller fått skador på kroppen
som du kommer att ha resten av livet.

För att söka brottsskadeersättning ska du fylla i en blankett.
Blanketten är inte på lättläst svenska.

Ring gärna och be om hjälp att fylla i blanketten.
Telefonnumret till oss på Brottsoffermyndigheten är 090 70 82 00.
Du kan ringa vår servicetelefon
måndag till fredag
från klockan 09 till 15.

Bilaga 5. Teman och propositioner i texterna

Text 1: Ska jag uppsöka vård?		
Tema	Makroproposition	Mikroproposition
Vårdbehov vid skador (Huvudtema)	Om du har fått fysiska skador av ett brott är det viktigt att du får vård.	Du kan besöka sjukhus eller vårdcentral.
Skadedokumentation	Det är viktigt att få skadorna dokumenterade.	
		Det kan vara viktigt att få dem dokumenterade om du ska söka ersättning från ditt försäkringsbolag.
		Om du har utsatts för ett våldsbrott kan de kläder som du bar när du blev utsatt för brottet vara bevismaterial
Rättsintyg	Om du har gjort en polisanmälan kan polisen behöva ett rättsintyg.	
		Intyget beskriver skador som du har fått till följd av brottet och kan ha betydelse vid en brottsutredning.
		Rättsintyget används som underlag i själva brottsutredningen och som bevis vid rättegången.
		Du måste själv säga ja till att ett rättsintyg skrivs. Det görs av en rättsläkare eller en läkare med speciell utbildning i att skriva rättsintyg.
		Du kan läsa mer om rättsintyg på Rättsmedicinalverkets webbplats .

Text 2: Besök sjukhus		
Tema	Makroproposition	Mikroproposition
Polisanmälan	Om du varit utsatt för ett brott ska du anmäla brottet till polisen.	
Läkarträff vid skador (Huvudtema)	Om du har blivit skadad är det också viktigt att du träffar en läkare.	
	Har du fått skador av brottet kan det vara bra om en läkare har sett dina skador.	
Försäkringsersättning	Läkaren kan skriva ett intyg om dina skador så att du lättare får pengar från din försäkring.	
Läkarträff vid skador (Huvudtema)		Läkaren kan också berätta om dina skador om det blir en rättegång i domstol.

Text 3: Kan jag få ekonomisk ersättning		
Tema	Makroproposition	Mikroproposition
Skadeersättning (Huvudtema)	Om du har blivit utsatt för ett brott kan du få ekonomisk ersättning för de skador du har fått.	
		I förstahand är det gärningspersonen som ska betala skadestånd till dig.
		Om gärningspersonen inte kan betala eller är okänd, kan du få ersättning från ditt försäkringsbolag.
		Om du inte har någon försäkring finns det i möjlighet att få statlig brottsskadeersättning från Brottsoffermyndigheten.
Skadestånd	Skadestånd är en ekonomisk kompensation som du kan få för skador som du har fått till följd av ett brott.	
		Det är den person som har begått brottet som ska betala skadeståndet.
		Du kan få skadestånd för i princip alla skador som har uppkommit i samband med ett brott.
		Om du vill ha skadestånd för dina skador ska du meddela det när polisen förhör dig.
		En åklagare kan hjälpa dig. Åklagaren kan föra din talan om skadeståndet under rättegången.
		Domstolen beslutar om du kan få den ersättning som du tillsammans med åklagaren har begärt.
		Om domstolen dömer den tilltalade att betala kan Kronofogden hjälpa dig att driva in skadeståndet.
		Domstolen skickar en kopia av domen till Kronofogden.
		Kronofogden kan hjälpa med att driva in skadeståndet. Vill du det ska du meddela det skriftligt.
		Om du inte får något brev från Kronofogden bör du själv kontakta dem och be om hjälp.

		Det kostar ingenting att få hjälp av Kronofogden.
		Kronofogden undersöker gärningspersonens ekonomi. Om han eller hon kan betala ser Kronofogden till att du får dina pengar.
		Om gärningspersonen inte kan betala kan du ändå få pengar via försäkring eller brottsskadeersättning.
Försäkringsersättning		Det är viktigt att du så snart som möjligt efter brottet anmäler din skada till ditt försäkringsbolag.
	Om en dömd gärningsperson inte kan betala ett skadestånd kan du få försäkringsersättning.	
		Om gärningspersonen är okänd finns det möjligheter att få ersättning från ditt försäkringsbolag.
		Många har någon försäkring som ersätter skador vid brott.
		Din hemförsäkring kan ge ersättning vid stöld men även vid överfall, till exempel vid misshandel eller våldtäkt.
		Du kanske dessutom har en olycksfallsförsäkring, till exempel via din fackförening, som också kan ge ersättning för personskada till följd av brott
		De flesta anställda omfattas av en arbetsmarknadsförsäkring, som kan ersätta skador som har uppkommit i arbetet.
		Kontakta därför ditt försäkringsbolag så att du får veta vad som gäller för just dig.
Brottskadeersättning	Brottskadeersättning är en ekonomisk ersättning från staten.	
		Den betalas ut av Brottsoffermyndigheten.
	Den kan du få i vissa fall om du inte kan få skadestånd från gärningspersonen eller ersättning från något försäkringsbolag.	
		Du kan få ersättning i första hand för personskador och kränkning.
		Det är svårt att få ersättning för stöld eller sakskada.
		Har du utsatts för en personskada kan du få

		<p>brottsskadeersättning för:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kostnader för läkarvård, samtalsterapi och andra utgifter som har samband med skadan • inkomstförlust • sveda och värk, till exempel upplevelser av smärta eller obehag under den akuta sjuktiden • bestående skador, till exempel ärr, förlust av friska tänder och nedsatt syn eller hörsel.
		Vid vissa typer av brott har brottsoffer rätt till brottsskadeersättning för den kränkning som brottet innebär.
		Det måste då enligt lagen vara fråga om en allvarlig kränkning av offrets person, frihet eller frid.
		Exempel på brott som ger rätt till brottsskadeersättning för kränkning är misshandel, rån, olaga hot, hemfridsbrott och överträdelse av kontaktförbud. Man kan också få kränkingsersättning för sexuella övergrepp och kvinnofridskränkning.
		För att kunna få brottsskadeersättning måste du göra ansökan på en särskild blankett.
		Blanketten kan du beställa från Brottsoffermyndigheten. Klicka på fliken Material och publikationer i menyn till vänster eller ring till Brottsoffermyndigheten.
		Om du vill veta mer om brottsskadeersättning kan du läsa mer på sidan Brottsskadeersättning eller kontakta Brottsoffermyndigheten, polis eller åklagare. Du kan också vända dig till en brottsoffer- eller kvinnojour för att få hjälp med ansökningsblanketten.
Text 4: Du kan få pengar om du har blivit utsatt för brott		
Tema	Makroproposition	Mikroproposition

Skadeersättning (Huvudtema)	Du kan få pengar om du har blivit utsatt för ett brott och anmält brottet hos polisen.	
		Du kan få skadestånd, pengar från försäkringar eller brottsskadeersättning från Brottsoffermyndigheten.
Skadestånd	När du anmäler ett brott hos polisen ska du berätta att du vill ha skadestånd, pengar.	
		Om det blir rättegång hjälper en åklagare dig att be om skadestånd av personen som har utsatt dig för brottet.
		Om personen blir dömd att betala kan myndigheten Kronofogden hjälpa dig att få pengarna av den dömd.
Försäkringsersättning		Det är viktigt att du anmäler till ditt försäkringsbolag när du har varit med om ett brott.
	Du kan få pengar från din hemförsäkring om du har blivit slagen av någon och om något har blivit stulet.	
	Du kan också vara försäkrad genom ditt arbete och du kan få pengar om du har blivit skadad på jobbet.	
		Prata med ditt försäkringsbolag för att få veta mer.

Text 5: Brottskadeersättning från Brottsoffermyndigheten		
Tema	Makroproposition	Mikroproposition
Brottskadeersättning (Huvudtema)		Den person som har skadat dig kanske inte har pengar att betala skadestånd till dig,
		eller så kan inte polisen ta reda på vem det är som skadat dig.
		Du kanske inte heller har någon försäkring som kan ge dig pengar för din skada.
	Då kan du i vissa fall få pengar från staten. Det kallas brottsskadeersättning.	
		Innan du söker brottsskadeersättning måste du ha anmält brottet till polisen.
		Brottsoffermyndigheten prövar din ansökan och meddelar om du har rätt till pengar.
		Brottsoffermyndigheten betalar oftast för brott som har skadat en person, inte brott som har skadat saker.
		Du kan inte få pengar från Brottsoffermyndigheten för saker som har gått sönder eller som har blivit stulna.
		Du kan få pengar om du har blivit skadad, och till exempel behövt vård av läkare eller samtal med en psykoterapeut.
		Du kan få pengar om någon har kränkt din personliga integritet, till exempel om någon har slagit eller hotat dig.
	Du kan också få pengar om du förlorat lön på grund av brottet, om du känt smärta, eller fått skador på kroppen som du kommer att ha resten	

		av livet.
		För att söka brottsskadeersättning ska du fylla i en blankett. Blanketten är inte på lättläst svenska.
		Ring gärna och be om hjälp att fylla i blanketten. Telefonnummer till oss på Brottsoffermyndigheten är 090 70 82 00. Du kan ringa vår servicetelefon måndag till fredag från klockan 09 till 15.

Bilaga 6. Ord och fraser i jämförelse

Text: Besök sjukhus	Text: Ska jag uppsöka vård?
brott	brott/våldsbrott
skador	fysiska skador till följd av brott/ skador som du har fått till följd av brottet
sjukhus	sjukhus eller vårdcentral
en läkare	en rättsläkare eller en läkare med speciell utbildning i att skriva rättsintyg
pengar från din försäkring	ersättning från ditt försäkringsbolag
pengar	ersättning
brott	brott/våldsbrott
anmäla brottet till polisen	polisanmälan
intyg om dina skador	rättsintyg

Text: Du kan få pengar om du har blivit utsatt för brott & Brottskadeersättning från brottsoffermyndigheten	Text: Kan jag få ekonomisk ersättning?
pengar	ekonomisk ersättning
pengar från försäkringar	ersättning från ditt försäkringsbolag
personen som har utsatt dig för brottet	gärningsperson
personen	den tilltalade
myndigheten kronofogden	kronofogden
den dömd	gärningspersonen/han eller hon
den person som har skadat dig	gärningsperson
pengar	ekonomisk ersättning
brott som har skadat en person	personskador och kränkning
brott som har skadat saker/saker som har gått sönder eller som blivit stulna	stöld och sakskada
vård av läkare	läkarvård
samtal med psykoterapeut	samtalsterapi
(har kränkt) din personliga integritet	kränkning av offrets person frihet eller frid
slagit eller hotat	misshandel, rån, olaga hot, hemfridsbrott och överträdelse av kontaktförbud. (...)sexuella övergrepp och kvinnofridskränkning.
om du förlorat lön	inkomstförlust
om du känt smärta	Sveda och värk, till exempel upplevelser av smärta eller obehag under den akuta sjuktiden
skador på kroppen som du kommer att ha resten av livet	Bestående skador, till exempel ärr, förlust av friska tänder och nedsatt syn eller hörsel.

försäkrad via ditt arbete	arbetsmarknadsförsäkring
---------------------------	--------------------------

Bilaga 7. Texternas CEFR-nivå

Lättlästa texter:

- Besök sjukhus
 - CEFR B2
 - Ord på CEFR-nivå C1: -
 - Ord som inte analyserats: skadad, dina, intyg, lättare, pengar, din, rättegång
- Du kan få pengar om du har blivit utsatt för brott
 - CEFR B2
 - Ord på CEFR-nivå C1: åklagare, utsatt, myndigheten
 - Ord som inte analyserats: utsatt, brottskadeersättning, Brottsoffermyndigheten, pengar, rättegång, brottet, dömde, slagen, stulet, försäkrad, skadad
- Brottskadeersättning från Brottsoffermyndigheten
 - CEFR B1
 - Ord på CEFR-nivå B2: staten, ge, personliga, slagit, kroppen
 - Ord på CEFR-nivå C1: fall, ansökan, exempel, vård, samtal, kränkt, integritet, exempel, hotat, grund
 - Ord som inte analyserats: pengar, reda, din, brottskadeersättning, brottsoffermyndigheten, stulna, skadad, psykoterapeut, pengar, blanketten, telefonnumret, vår servicetelefon.

Originaltexter:

- Ska jag uppsöka vård?
 - CEFR B2
 - Ord på CEFR-nivå C1: följd, vård, exempel, ersättning, utsatts, följd, brottutredning, underlag, brottutredningen
 - Ord som inte analyserats: dina, dokumenterade, ditt, utsatt, bevismaterial, rättsintyg, intyget, rättsintyget, själva, rättegången, rättsintyg, rättsläkare, rättsintyg, Rättsmedicinalverkets webbplats.
- Kan jag få ekonomisk ersättning?
 - CEFR B2
 - Ord på CEFR-nivå C1: ersättning, fall, möjlighet, statlig, nedan, fliken, följd, begått, åklagare, åklagaren, dömer, tilltalade, möjligheter, ersätter, exempel, personskada, följd, omfattas, gäller, personskador, utsatts, rätt, innebär, lagen, sexuella, ansökan, klicka, menyn.
 - Ord som inte analyserats: utsatt, första, gärningspersonen, brottskadeersättning, Brottsoffermyndigheten, detaljerad, ersättningsfrågor, särskilt, ersättning, skadestånd, kompensation, uppkommit, dina, din, talan, rättegången, mitt, gärningspersonens, pengar, snart, din, dömd, gärningsperson, försäkringsersättning, finns, din, överfall, olycksfallsförsäkring, anställda, arbetsmarknadsförsäkring, uppkommit, kränkning, brottsoffer, hemfridsbrott, överträdelse, kontaktförbud, kränkningersättning, övergrepp, kvinnofridskränkning, kvinnojour, ansökningsblanketten.